

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 571/2015-47

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. apríla 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej a sudcov Sergeja Kohuta a Rudolfa Tkáčika prerokoval prijatú sťažnosť obchodnej spoločnosti MAC TV, s. r. o., Brečtanová 1, Bratislava, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Bugala – Ďurček, s. r. o., Drotárska cesta 102, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Peter Ďurček, vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného v čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva zaručeného v čl. 10 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 7 Sž/11, 12/2013 z 26. februára 2015 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti MAC TV, s. r. o., na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Sž/11, 12/2013 a jeho rozsudkom z 26. februára 2015 p o r u š e n é b o l i .

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 SŽ/11, 12/2013 z 26. februára 2015 z r u š u j e a v e c v r a c i a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky j e p o v i n n ý uhradiť obchodnej spoločnosti MAC TV, s. r. o., trovy právneho zastúpenia v sume 355,73 € (slovom tristo päťdesiatpäť eur a sedemdesiattri centov) na účet jej právneho zástupcu Advokátskej kancelárie Bugala – Ďurček, s. r. o., Drotárska cesta 102, Bratislava, v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti spoločnosti MAC TV, s. r. o., n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 571/2015-18 z 18. novembra 2015 podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti MAC TV, s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), v časti namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva zaručeného v čl. 10 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj v čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), sp. zn. 7 SŽ/11, 12/2013 z 26. februára 2015.

V časti namietaného porušenia čl. 26 ods. 4, čl. 49 a čl. 50 ústavy ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označených základných práv alebo slobôd, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie, preto dospel k záveru, že sťažnosť

sťažovateľky je v tejto časti zjavne neopodstatneným návrhom a sťažnosť v tejto časti odmietol.

Predmetom ďalšieho konania pred ústavným súdom, o ktorom je rozhodnuté týmto nálezom, sú namietané porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy v spojení s právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základných práv podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy v spojení s právami podľa čl. 10 ods. 1 a 2 dohovoru.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa ako žalobkyňa v konaní v správnom súdnictve domáhala preskúmania zákonnosti a zrušenia rozhodnutí Rady pre vysielanie a retransmisiu (ďalej len „rada“) č. RP/082/2013 z 24. septembra 2013, č. 208-PLO/O-2365/2013 a č. RP/083/2013 z 24. septembra 2013 a č. 209 PLO/O-2366/2013. Týmto rozhodnutiami rada uložila sťažovateľke pokuty vo výške 10 000 eur a 2 500 eur za porušenie povinnosti ustanovenej v § 19 ods. 1 písm. a) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vysielaní a retransmisii“) tým, že:

- 4. marca 2013 približne o 19.30 h na televíznej programovej službe [REDAKOVANÉ] odvysielala v rámci programu „[REDAKOVANÉ]“ príspevok s názvom „[REDAKOVANÉ]“, ktorý svojím obsahom a spôsobom spracovania, a síce zobrazením utrpenia a autentických prejavov žiaľu matky nad stratou svojho syna – obeť tragickej dopravnej nehody, zasiahol do jej ľudskej dôstojnosti,

- 13. marca 2013 poskytoval v rámci audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie na stránke [REDAKOVANÉ] v sekcii [REDAKOVANÉ] a podsekcii [REDAKOVANÉ] program s názvom „[REDAKOVANÉ]“, ktorý svojím obsahom a spôsobom spracovania, t. j. zobrazením utrpenia a autentických prejavov žiaľu matky nad stratou svojho syna – obeť tragickej dopravnej nehody, zasiahol do jej ľudskej dôstojnosti.

Sťažovateľka označeným rozhodnutiam rady vytkla nesprávnu interpretáciu a aplikáciu § 19 ods. 1 písm. a) zákona o vysielaní a retransmisii v spojení s právom

na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 10 ods. 1 dohovoru a ústavnou limitáciou v zmysle čl. 26 ods. 4 ústavy a čl. 10 ods. 2 dohovoru.

Je toho názoru, že ak najvyšší súd svojím rozsudkom potvrdil citované rozhodnutia rady a zamietol sťažovateľkou podané odvolanie, porušil tým v sťažnosti označené jej základné práva.

Najpodstatnejšia námietka sťažovateľky smeruje voči skutočnosti, že rada o identickom porušení povinností viedla dve konania a vydala dve rozhodnutia, čím došlo k porušeniu jej práva na spravodlivé súdne konanie, súdnu a inú právnu ochranu vo vzťahu k nedodržaniu princípu *ne bis in idem*. Zastáva názor, že závery obsiahnuté v označenom rozsudku sú zjavne svojvoľné a arbitrárne, keďže najvyšší súd nevzal do úvahy, že išlo o sankcionovanie za porušenie identickej právnej povinnosti odvysielaním identických obrazovo-zvukových informácií.

Na margo zásahu do ľudskej dôstojnosti matky obete dopravnej nehody, o ktorej v sankcionovaných vysielaniach informovala, sťažovateľka uviedla, že všetkými možnými spôsobmi, ktoré bolo možné od nej spravodlivo požadovať, zabezpečila, aby osoba „matky obete“ bola neidentifikovateľná pre bežného diváka.

Ďalej sťažovateľka vo vzťahu k posudzovaniu slobody prejavu a zásahov štátu poukázala na závery nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 307/2014-45 ako na najnovšiu judikatúru vo veci aplikácie ustanovení zákona o vysielaní a retransmisii vo vzťahu k právu masmédií na slobodu prejavu.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva spoločnosti MAC TV, s.r.o., so sídlom Brečtanová 1, 831 01 Bratislava, [REDACTED], podľa článku 26 ods. 1 a ods. 2 a článku 46 ods. 1 a ods. 2 a článku 50 ods. 5 v spojení s článkom 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a článku 4 ods. 1 Protokolu č. 7 a článku 6 ods. 1 a článku 10 ods. 1 a ods. 2 v spojení

s článkom 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní o odvolaní pod sp. zn.: 7Sž/11,12/2013 zo dňa 26.02.2015, porušené boli.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní o odvolaní pod sp. zn.: 7Sž/11, 12/2013 zo dňa 26.02.2015 sa zrušuje v o všetkých výrokoch a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť spoločnosti MAC TV, s.r.o., so sídlom Brečtanová 1, 831 01 Bratislava, [REDACTED], trovy právneho zastúpenia vo výške 323,50 EUR na účet Advokátskej kancelárie Bugala - Ďurček, s.r.o., do pätnásť dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Na výzvu ústavného súdu podľa § 29 ods. 3 zákona o ústavnom súde predsedníčka najvyššieho súdu predložila vyjadrenie k sťažnosti, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 22. januára 2016.

Najvyšší súd v zásade zhrnul podstatný obsah svojho rozsudku vo veci a na margo spôsobu, akým sa vysporiadal s námietkou, že bola porušená zásada ne bis in idem, uviedol, že „napríklad v rozsudku z 11. júna 2013, sp. zn. 3 Sž/22/2012 okrem iného uviedol, že skutočnosť, že páchatel porušil tú istú povinnosť nestačí na vyhodnotenie jeho konania ako pokračujúceho správneho deliktu“.

Skutočnosti uvedené sťažovateľkou v jej sťažnosti označil za obdobné námietkam uvedeným v podanom opravnom prostriedku, t. j. tvrdenia, s ktorými sa najvyšší súd dostatočne vysporiadal v napadnutom rozsudku. Poukázal tiež na to, že obdobné námietky boli aj v predchádzajúcich rozhodnutiach najvyššieho súdu vyhodnotené ako nedôvodné (napr. rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Sž/10/2013, sp. zn. 3 Sž/22/2006 a sp. zn. 4 Sž/1/2014).

Podľa vyjadrenia najvyššieho súdu jeho rozsudok v sťažnosťou napadnutej veci vo všetkých výrokoch riadne zdôvodnený, sú dané dostatočné odpovede na všetky relevantné námietky sťažovateľky a nevykazuje žiadne známky arbitrárnosti. V danom prípade preto nemohlo byť porušené označené základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Vo vzťahu k tvrdenému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 26 ústavy poukázal na § 19 ods. 1 písm. a) zákona o vysielaní a retransmisii v spojení s čl. 26 ods. 3 ústavy (správne čl. 26 ods. 4 ústavy, pozn.), v ktorom je formulovaný zákaz, aby audiovizuálna mediálna služba na požiadanie, programová služba a ich zložky spôsobom svojho spracovania a svojím obsahom zasahovala do ľudskej dôstojnosti a základných práv a slobôd iných. Zdôraznil, že sťažovateľke nebola sankcia uložená za to, že informovala o tragickej dopravnej nehode, ale za spôsob informovania, a to za zobrazenie utrpenia a autentických prejavov žiaľu matky nad stratou svojho syna, obeť nehody.

Navrhol preto, aby ústavný súd sťažnosti sťažovateľky v celom rozsahu nevyhovел.

Sťažovateľka vo svojom písomnom vyjadrení z 18. februára 2016 k obsahu vyjadrenia najvyššieho súdu uviedla, že len popisuje obsah spisu v prejednáwanej veci a nijakým spôsobom sa nevyjadruje k podstate veci a neposkytuje žiadne stanovisko ku skutočnosti, či svojím konaním porušil sťažnosťou označené práva sťažovateľky. Je toho názoru, že vyjadrenie najvyššieho súdu nie je spôsobilé zmeniť závery sťažovateľky namietané v jej sťažnosti, preto na jej dôvodoch zotrvala.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, keď dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy, kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 26 ods. 1 ústavy sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

Podľa čl. 26 ods. 2 ústavy každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Vydávanie tlače nepodlieha

povoľovaciemu konaniu. Podnikanie v odbore rozhlasu a televízie sa môže viazať na povolenie štátu. Podmienky ustanoví zákon.

Podľa čl. 26 ods. 4 ústavy slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti.

Podľa čl. 10 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky bez zasahovania štátnych orgánov a bez ohľadu na hranice. Tento článok nebráni štátom, aby vyžadovali udeľovanie povolení rozhlasovým, televíznym alebo filmovým spoločnostiam.

Podľa čl. 10 ods. 2 dohovoru výkon týchto slobôd, pretože zahŕňa povinnosti aj zodpovednosť, môže podliehať takým formalitám, podmienkam, obmedzeniam alebo sankciám, ktoré ustanovuje zákon a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, územnej celistvosti alebo verejnej bezpečnosti na predchádzanie nepokojom alebo zločinnosti, ochranu zdravia alebo morálky, ochranu povesti alebo práv iných, zabránenia úniku dôverných informácií alebo zachovania autority a nestrannosti súdnej moci.

Podľa § 19 ods. 1 písm. a) zákona o vysielaní a retransmisii audiovizuálna mediálna služba na požiadanie, programová služba a ich zložky nesmú spôsobom svojho spracovania a svojím obsahom zasahovať do ľudskej dôstojnosti a základných práv a slobôd iných.

Ako zo sťažnosti vyplýva, najvyšší súd sa mal dopustiť porušenie základných práv sťažovateľky, tým, že v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci dospel k rovnako nesprávnym záverom, a to

- rada mala právomoc rozhodnúť vo vzťahu k zásahu do ľudskej dôstojnosti,
- nebola porušená zásada *ne bis in idem*,

- rada nezákonne neobmedzila slobodu prejavu sťažovateľky ako masmédiá (porušenie čl. 26 ods. 4 ústavy).

Prvú a tretiu z uvedených námietok ústavný súd zodpovedal vo svojom uznesení č. k. III. ÚS 571/2015-18 z 18. novembra 2015, preto sa jej nebude v tomto náleze ďalej venovať.

Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne.

III. 1 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru

Za najpodstatnejšiu námietku obsiahnutú v sťažnosti vyhodnotil ústavný súd námietku prekážky začatého konania a veci právoplatne skončenej. Na skonštatovanie ktorejkoľvek z uvedených sa vyžaduje totožnosť predmetu konania, resp. skutku. Vzhľadom na to, že správne trestanie preberá zásady trestného konania, je potrebné tieto aplikovať aj pre zistenie totožnosti skutku, resp. či v konkrétnej veci ide o jeden alebo viac rôznych a samostatne posudzovaných skutkov.

Pri rozhodovaní o administratívnych sankciách by mali byť rešpektované rezolúcie a odporúčania rezolúcie Výboru ministrov Rady Európy č. (77) 31 o ochrane jednotlivca v súvislosti s rozhodnutiami správnych orgánov, odporúčanie Výboru ministrov Rady

Európy č. (80) 2 o správnej úvahe a odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy č. (91) 1 vo veciach administratívnych sankcií týkajúce sa rozhodovacej činnosti verejnej správy a ochrany práv jednotlivca, napriek tomu, že nie sú súčasťou nášho právneho poriadku. Preto na základe námietky sťažovateľky mal najvyšší súd náležite skúmať, či uloženie dvoch samostatných sankcií za jeden a ten istý skutok (čin) je v súlade so zásadami správneho trestania.

Pri skúmaní otázky totožného skutku, resp. toho istého činu a s ňou spätéj zásady *ne bis in idem* je potrebné zohľadniť i právnu úpravu Európskej únie, konkrétne čl. 50 Charty základných práv Európskej únie a čl. 54 až čl. 58 dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda zo 14. júna 1985 uzatvorená medzi vládami štátov hospodárskej únie Beneluxu, Nemeckej spolkovej republiky a Francúzskej republiky o postupnom zrušení kontrol na ich spoločných hraniciach. Inštitút toho istého činu nadobúda v tejto súvislosti širší, medzištátny rozmer. Súdny dvor Európskej únie napr. vo veci Van Esbroeck, (C-436/04) dôvodil, že na posúdenie toho, či v určitom prípade ide o ten istý čin, je výlučne relevantné kritérium zhodnosti skutkovej podstaty činov, teda to, či je daný celok okolností navzájom nerozlučiteľne spojených.

Skutkovú podstatu činu pritom definujú subjekt, objekt, následok konania a tiež spôsob konania. Ako vyplýva zo sťažnosti a z jej príloh, skutky, za ktoré bola sťažovateľka sankcionovaná, rada vo svojich rozhodnutiach vymedzila takto:

- 4. marca 2013 približne o 19.30 h na televíznej programovej službe [REDAKOVANÉ] odvysielala v rámci programu „[REDAKOVANÉ]“ príspevok s názvom „[REDAKOVANÉ]“, ktorý svojím obsahom a spôsobom spracovania, a síce zobrazením utrpenia a autentických prejavov žiaľu matky nad stratou svojho syna – obete tragickej dopravnej nehody, zasiahol do jej ľudskej dôstojnosti,

- 13. marca 2013 poskytoval v rámci audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie na stránke [REDAKOVANÉ] v sekcii [REDAKOVANÉ] a podsekcii [REDAKOVANÉ] program s názvom „[REDAKOVANÉ]“, ktorý svojím obsahom a spôsobom spracovania, t. j. zobrazením utrpenia a autentických prejavov žiaľu matky nad stratou svojho syna – obete tragickej dopravnej nehody, zasiahol do jej ľudskej dôstojnosti.

S námietkou sťažovateľky, že ide o dve rôzne spracovania totožnej udalosti, a teda vydaním dvoch samostatných rozhodnutí, rada porušila nielen zásadu *ne bis in idem*, ale konala o uložení ďalšej sankcie za jeden a ten istý delikt v dvoch samostatných konaniach (*lis pendens*), najvyšší súd nesúhlasil. Považoval za zrejmé, že „navrhovateľ odvysielal v rámci dvoch rozdielnych vysielaní dva samostatné príspevky, ktorými porušil právnu povinnosť ustanovenú v § 19 ods. 1 písm. a) zákona o vysielaní, a preto skutočnosť, že ide o totožné spracovanie témy, je pre posúdenie porušenia právnej povinnosti právne irelevantné“.

Riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (I. ÚS 236/06).

Vychádzajúc z uvedeného nemožno ponechať bez povšimnutia, že odôvodnenie záveru najvyššieho súdu o neexistencii namietanej prekážky začatého konania a prekážky rozhodnutej veci nemožno z hľadiska ústavnosti považovať za prijateľné, pretože najvyšší súd neposkytol dostatočnú odpoveď na podstatnú námietku v konaní, keď náležite nezdôvodnil, prečo a ako dospel k záveru, že vo veci sťažovateľky nedošlo vydaním dvoch samostatných rozhodnutí vo veci totožného správneho deliktu, a teda k porušeniu zásady *ne bis in idem*.

Z rozsudku najvyššieho súdu a ani pred tým z rozhodnutí rady dostatočne nevyplýva, akým spôsobom sa vysporiadali s otázkou totožnosti subjektu porušovateľa – sťažovateľky, ani totožnosti dotknutých práv – práva na ochranu osobnosti a súkromia ako limitov slobody prejavu, totožnosti dotknutého objektu – nositeľa práva na ochranu osobnosti a súkromia. Ani jedno z tu menovaných rozhodnutí nereflektuje existenciu viacerých rozhodnutí rady postihujúcich sťažovateľku za ten istý správny delikt, ktorého sa mala dopustiť informovaním o tej istej udalosti, ale na rozličných vysielacích platformách, prípadne čiastočne inou reportážnou rétorikou. Túto skutočnosť rada neberie do úvahy ani

v jednom z rozhodnutí, či už č. RP/082/2013 z 24. septembra 2013 alebo č. RP/083/2013 z 24. septembra 2013, a to ani vo vzťahu k úvahe o ukladanej sankcii.

Bolo preto primárnou úlohou najvyššieho súdu podrobne sa vysporiadať s dôvodnosťou námietky prekážky právoplatne skončenej veci, t. j. či je alebo nie je založená na pravdivom skutkovom základe, v dostatočnom rozsahu zistiť skutkový stav veci a odôvodniť, na základe čoho dospel k záveru o pravdivosti/nepravdivosti sťažovateľkou tvrdených skutočností. Tým, že z napadnutého rozsudku nie je možné preskúmať, na základe ktorých zistení a akej úvahy dospel ku svojmu záveru v rozhodovanej veci, odôvodnenie jeho rozsudku nespĺňa atribúty riadneho odôvodnenia.

Z odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu taktiež nevyplýva, či a ako sa vysporiadal so zohľadnením rezolúcií a odporúčaní Výboru ministrov Rady Európy týkajúcich sa administratívnych sankcií.

Vychádzajúc z čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru, z odporúčania Výboru ministrov Rady Európy č. R (91) pre členské štáty o správnych sankciách schváleného Výborom ministrov Rady Európy 13. februára 1991 (ďalej aj „odporúčanie o správnych sankciách“), ako aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva [ďalej len „ESLP“; (napr. rozsudok Neumeister v. Rakúsko z júla 1976)], ústavný súd pripomína, že trestanie za správne delikty (priestupky, správne delikty právnických osôb a správne delikty fyzických osôb – podnikateľov) musí podliehať rovnakému režimu ako trestný postih za trestné činy. Je preto nevyhnutné poskytnúť záruky a práva, ktoré sú zakotvené v trestnom zákone a trestnom poriadku nielen obvinenému z trestného činu, ale aj subjektu, voči ktorému je vyvodzovaná administratívnoprávna zodpovednosť, čo napokon vyplýva aj zo zásady č. 6 odporúčania o správnych sankciách, podľa ktorej je nevyhnutné v rámci správneho konania vo veciach správnych sankcií poskytovať okrem záruk spravodlivého správneho konania v zmysle rezolúcie č. (77) 31 aj pevne zavedené záruky v trestnom konaní. Nemožno pritom opomenúť, že hranice medzi trestnými deliktmi, za ktoré ukladá trest súd, a správny deliktmi, za ktoré ukladajú sankcie správne orgány, sú určené prejavom vôle zákonodarcu a nie sú odôvodnené prirodzeno-právnymi princípmi.

Pri súbahu správnych deliktov pri nedostatku špeciálnej úpravy v predpisoch upravujúcich správne delikty je potrebné použiť „*analogiae legis*“ trestnoprávnu tzv. absorpčnú zásadu. Zbiehajúce sa delikty sú tak postihnuté len trestom určeným pre najťažší z nich, čo pri rovnakých sadzbách pokút znamená, že správny orgán posúdi závažnosť deliktu a úhrnný trest uloží podľa sadzby za najzávažnejší z týchto deliktov (závažnosť pritom treba posudzovať predovšetkým s ohľadom na charakter individuálneho objektu deliktu, čiže záujem, proti ktorému delikt smeruje a ku ktorému je ochrana právnym predpisom určená).

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje i na svoj nález sp. zn. PL. ÚS 106/2011, v ktorom uviedol, že „zásada absorpčná (pohlčovacia), ktorej obsahom je pravidlo, že vyšší, resp. prísnejší trest pohlcuje trest nižší (*poena maior absorbet minorem*), je opakom kumulačnej zásady a jej uplatnenie je východiskom pri privilegovanom trestaní súbahu. Vyskytuje sa v troch formách, a to ako absorpcia trestných činov, absorpcia trestných sadzieb a absorpcia trestov. Pri uplatnení tejto zásady sa teda páchatel' potrestá a trest sa mu uloží iba za trestný čin najprísnejšie trestný. Použitie tejto zásady sa v odbornej literatúre odôvodňuje hlavne tým, že páchatel' spáchal ďalší trestný čin bez toho, aby bol varovaný odsudzujúcim rozsudkom týkajúcim sa skoršieho trestného činu zo zbiehajúcich sa trestných činov.“ V tomto náleze ústavný súd okrem iného zhrnul slovenskú právnu úpravu trestania súbahu, ktorú je možné aplikovať aj na prípady správneho trestania vo vzťahu k absorpčnej zásade tak, že táto sa vždy použije v prípade jednočinného súbahu, ako aj v prípade viacčinného súbahu.

III.2 K namietanému porušeniu práva na slobodu informácií podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 10 ods. 1 a 2 dohovoru

Porušenie práva na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy sťažovateľka videla v jej sankcionovaní síce v súlade s § 35 ods. 3 a § 36 ods. 2 zákona o vysielaní a retransmisii, avšak pri absentovaní legitímneho cieľa a neplnení požiadavky, aby takýto zásah bol nevyhnutný v demokratickej spoločnosti. Sťažovateľka považuje za zrejmé, že rada a najvyšší súd obmedzili jej právo na slobodu prejavu na základe domnejšej ochrany

práv a slobôd iných, t. j. bez toho, že by cieľom obmedzenia bolo poskytnutie ochrany osobe, ktorá je individualizovateľným a identifikovateľným subjektom.

Sťažovateľka sa s poukazom na názor ústavného súdu vyslovený v jeho náleze sp. zn. II. ÚS 307/2014 z 18. decembra 2014, že v prípade vzťahu orgán verejnej moci v. vysielateľ nejde o horizontálny vzťah kolízie dvoch ústavných práv, ale naopak, o vzťah vertikálny, odchyľne od tohto názoru domnieva, že v prípade ustanovenia § 19 ods. 1 písm. a) zákona o vysielaní a retransmisii je nevyhnutné aplikovať test proporcionality.

V citovanom náleze ústavný súd vyslovil okrem iného porušenie základného práva (totožnej) sťažovateľky na slobodu prejavu a základné právo slobodne rozširovať informácie podľa čl. 26 ods. 1 a 2 v spojení s čl. 26 ods. 4 ústavy a práva na slobodu prejavu podľa čl. 10 ods. 1 v spojení s čl. 10 ods. 2 dohovoru. Predmetom prieskumu ústavnosti v tamojšej veci sťažovateľky bolo rozhodnutie najvyššieho súdu v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia rady o uložení sankcie za porušenie povinnosti vyplývajúcej sťažovateľke z § 16 ods. 3 písm. b) zákona o vysielaní a retransmisii tým, že pri odvysielaní správy informujúcej recipientov o stiahnutí političky z kandidátky politickej strany mohlo dôjsť k nezabezpečeniu objektívnosti a nestrannosti programu.

Ústavný súd sa v citovanom náleze ďalej zaoberal otázkou a podmienkami obmedzenia slobody prejavu v demokratickej spoločnosti. Skonštatoval tiež, že *«Dôvodom obmedzenia slobody prejavu môže byť o. i. ochrana práv iných, teda aj základné právo na česť podľa čl. 19 ods. 1 ústavy, resp. čl. 16 ods. 1 ústavy konkretizované § 11 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“). Na úrovni zákona chráni teda ustanovenie § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka osobnosť súkromných osôb pred neoprávnenými zásahmi zo strany iných súkromných osôb alebo štátu. Takýmto zásahom do osobnostných práv môže byť aj zverejnenie nepravdivých a poškodzujúcich údajov o určitej osobe. Teória a súdna prax preto rozlišuje medzi skutkovými tvrdeniami, u ktorých možno zisťovať ich pravdivosť, a hodnotovými súdmi. V týchto prípadoch kolízie medzi slobodou prejavu a ochranou osobnosti ústavný súd skúma v prípade obmedzenia slobody prejavu v záujme ochrany*

osobnosti, (i) či druh predmetného prejavu je chránený v zmysle čl. 26 ústavy, (ii) či došlo k zásahu do slobody prejavu, (iii) či uvedený zásah mal zákonný základ, (iv) a následne skúma samotné výroky perspektívou odpovedí na otázky „kto, o kom, čo, kde, kedy a ako“ hovorí, pričom na základe odpovedí na dané otázky možno zistiť, či zásah do slobody prejavu bol proporcionálny vo vzťahu k ochrane osobnosti. Je potrebné však upozorniť, že tento dôležitý, avšak nie vždy jednoznačný nástroj, je len jednou z pomôcok najmä pri skúmaní difamácie a slobody prejavu.».

Na rozdiel od skutkových okolností veci sp. zn. II. ÚS 307/2014, keď sa sprostredkovaná informácia týkala profesionálneho života političky ako verejne činnej osoby a jej reakcie na vyradenie z kandidátnej listiny politickej strany, teda o verejnej udalosti, bol dôvodom uloženia sankcie v tu prejednáwanej veci sťažovateľky spôsob informovania o súkromnej udalosti a jej prežívaní súkromnou osobou. Smrť človeka nezapojeného do verejného života je súkromnou udalosťou a nie je vecou verejného záujmu. To síce neznamená automatický zákaz informovať o takejto udalosti, ale sprostredkovanie takejto informácie so sebou nesie požiadavku zvýšenej opatrnosti pri nakladaní s informáciou a pri voľbe spôsobu jej sprostredkovania aj práve s ohľadom na ochranu práva na súkromie, rodinný život a na ochranu dôstojnosti – jednak osoby zosnulého, ale aj ďalších osôb zahrnutých do sprostredkovanej informácie.

Spôsob, akým bola do sprostredkovanej informácie zahrnutá matka obete dopravnej nehody, vyhodnotili rada a následne aj najvyšší súd ako rozporný s § 19 ods. 1 písm. a) zákona o vysielaní a retransmisii. Rada v oboch rozhodnutiach jednoznačne uviedla, že „V predmetnom príspevku explicitne odznelo meno obce (██████), kde sa tragická nehoda udiala. Odznelo tiež krstné meno (██████) a vek obete tragickej nehody ako aj presný vek vodiča motorového vozidla, pričom bolo tiež poukázané na fakt, že tak obeť ako aj vodič motorového vozidla pochádzali z ██████. Recipientom bolo tiež opísané konanie obete bezprostredne pred samotnou nehodou (tlačenie vozíka po ceste). Tak z autentických prejavov zobrazenej osoby ako aj z obsahu príspevku (Záchranári z ťažkého šoku ratovali už len matku nebohého.) jednoznačne vyplýva, že žena zobrazená nad mŕtvym telom je matka obete dopravnej nehody. Obec ██████ má v súčasnosti cca 1000 obyvateľov. Jedná

sa teda o pomerne malú obec, kde takto špecifická (obete aj vodiči sú známi z jednej obce) a tragická dopravná nehoda nepochybne silne zarezonuje.

S prihliadnutím na tieto skutočnosti, je možné jednoznačne konštatovať, že matka obeť bola na základe skutočností uvedených v predmetnom príspevku identifikovateľná pre svoje širšie okolie (najmä pre ostatných obyvateľov predmetnej obce).“.

Posúdenie, či odvysielaný sporný príspevok je potrebné subsumovať pod už citované ustanovenie § 19 zákona o vysielaní a retransmisii, je vecou vyvažovania dvoch v konflikte stojacich základných práv, ide o slobodu prejavu a o právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti. Toto posúdenie je podľa právneho poriadku v kompetencii rady a preskúmať ho v rámci konania o opravnom prostriedku je oprávnený najvyšší súd. Uvedená konštrukcia vytvára pre zásahy zo strany ústavného súdu priestor iba v prípadoch skutočne extrémneho vybočenia rady, prípadne najvyššieho súdu od stabilizovaných interpretačných praktík, pričom toto vybočenie by muselo byť výrazom zjavnej svojvôle a opustenia elementárnych pravidiel formálnej logiky, ktoré charakterizujú nielen dokazovanie v právom regulovanom aplikačnom procese, ale aj právne hodnotenie ustáleného skutkového stavu.

Podľa názoru ústavného súdu je spôsob určenia osoby, o poskytnutie ochrany ktorej v napadnutých rozhodnutiach išlo, dostatočným na to, aby o matke obeť dopravnej nehody bolo možné hovoriť ako o individualizovateľnom a identifikovateľnom subjekte v súlade s požiadavkou sťažovateľky, pričom rada sa vo svojich rozhodnutiach vysporiadala tiež s ďalšími podmienkami, za ktorých kumulatívneho naplnenia možno obmedziť slobodu prejavu (obmedzenie na základe zákona, jeho nevyhnutnosť v demokratickej spoločnosti a sledovanie legitímneho cieľa).

Po preskúmaní veci z uvedených hľadísk ústavný súd súčasne dospel k záveru, že obsah odôvodnenia rozhodnutia najvyššieho súdu v tejto časti nesignalizuje vymedzené vady, ktoré by zakladali potrebu vyhovievania sťažnosti v tu posudzovanej časti.

Jadrom ochrany ľudských práv je vždy snaha o maximalizáciu hodnôt slobody, rovnosti a dôstojnosti jednotlivcov, ktoré predstavujú určité spojené nádoby, kde nie je možná ich absolutizácia, ale len rozumné vyvažovanie.

Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre viackrát zdôraznil, že každý konflikt vo vnútri systému základných práv a slobôd treba riešiť prostredníctvom ich spravodlivej rovnováhy (pozri PL. ÚS 22/06, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 34/07). Všetky základné práva a slobody sa chránia len v takej miere a rozsahu, kým uplatnením jedného práva alebo slobody nedôjde k neprimeranému obmedzeniu, či dokonca popretiu iného práva alebo slobody (PL. ÚS 7/96).

Judikatúra EŠLP, ktorú ústavný súd konštantne vo svojej rozhodovacej činnosti zohľadňuje a ktorá pokrýva prípady kolízie práva na ochranu súkromia s právom na slobodu prejavu, sa vyznačuje značnou rôznorodosťou, kde každý prípad je jedinečný, preto nie je možné vyvodit' z nej striktné všeobecné pravidlá, práve naopak, tieto prípady si vyžadujú náležité posúdenie skutkových okolností prípadu a následné starostlivé vyvážanie týchto vzájomne protichodných garancií.

Na tomto mieste ústavný súd dáva do pozornosti rozsudok EŠLP z 25. februára 2016 vo veci *Société de conception de press et d'édition v. Francúzsko*, v ktorom poukázal na „*dôležitosť rešpektovania úloh a zodpovednosti novinármi, ako aj etických princípov spojených s ich profesiou. Zákonnosť prostriedkov použitých pri získavaní informácie a jej sprostredkovania verejnosti, ako aj rešpektovanie osoby, ktorá je predmetom takejto informácie, sú tiež zásadnými kritériami, ktoré je nutné brať do úvahy. (Couderc and Hachette Filipacchi Associés v. Francúzsko, supra § 132)*“ Súd tiež pripomenul, že „*voľba spôsobu sprostredkovania informácie je súčasťou slobody prejavu (ibidem, §§ 139 a 146 a nasl.). Avšak v prípadoch, kedy informácia obsahuje aspekty súkromia tretej osoby, je na úvahe novinára, aby vopred posúdil možný rozsah dopadu informácie a zobrazení, ktoré majú byť publikované; osobitne je tomu tak v prípadoch niektorých udalostí týkajúcich sa súkromia a rodinného života, ktoré požívajú osobitnú ochranu podľa článku 8 dohovoru, a vyžadujú teda od novinára opatrnosť a starostlivosť pri ich spracovaní (ibidem, § 140).*“

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd zdôrazňuje, že ako z rozhodnutí rady, tak z rozsudku najvyššieho súdu vyplýva ako titul uloženia sankcií nie skutočnosť, že sťažovateľka o nehode a úmrtí mladého muža informovala, ale spôsob, akým tak učinila a akým mohlo byť zasiahnuté do ľudskej dôstojnosti dotknutej osoby. Osobitný dôraz je kladený na zobrazenie matky mladého muža, ktorý oba orgány vyhodnotili ako rozporný s jej právom na ochranu súkromia a rodinného života ako legitímnej limity slobody prejavu, ako to aj vyplýva z vlastnej dikcie § 19 ods. 1 písm. a) zákona o vysielaní a retransmisii. Spôsob znemožnenia identifikácie matky, ktorý sťažovateľka realizovala, nemožno z hľadiska ochrany jej práva na zachovanie súkromia a dôstojnosti považovať za dostatočný.

Ako už ústavný súd v uznesení č. k. III. ÚS 571/2015-18 z 18. novembra 2015 uviedol, pokiaľ sťažovateľka poukazuje na svoje privilegované postavenie vo vzťahu k slobode prejavu, ústavný súd jej pripomína, že s vyššími privilégiami prichádza aj vyššia miera zodpovednosti. Spôsobilosť dosiahnuť informáciou väčší počet adresátov totiž súčasne znamená spôsobilosť závažnejšie zasiahnuť do práv a právom chránených záujmov iných, osobitne práv, ktoré predstavujú limit realizácie slobody prejavu (čl. 26 ods. 4 ústavy).

Týmto uznesením čiastočne prijal tu prejednávanú sťažnosť sťažovateľky, no súčasne ju okrem iného v časti namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 26 ods. 4 ústavy z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) odmietol, pretože nezistil možnosť porušenia tohto základného práva sťažovateľky označeným rozsudkom najvyššieho súdu. Pokiaľ teda sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy tým, že pri aplikácii § 19 zákona o vysielaní a retransmisii nebol rešpektovaný čl. 26 ods. 4 ústavy, nemožno tejto námietke vyhovieť.

Ústavný súd konštatuje, že nezistil porušenie základného práva sťažovateľky na slobodu prejavu zaručeného v čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy a práva na slobodu prejavu zaručeného v čl. 10 ods. 1 a 2 dohovoru označeným rozsudkom najvyššieho súdu.

Ako z uvedeného vyplýva, ústavný súd vyhodnotil sťažnosť sťažovateľky proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 7 SŽ/11, 12/2013 z 26. februára 2015 za dôvodnú v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z toho dôvodu je rozsudok najvyššieho súdu rozhodnutím, ktoré nie je z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné. Ústavný súd preto rozhodol, že označeným rozhodnutím bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a v súlade s § 56 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde zrušil a vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie, v ktorom tento najmä znovu posúdi a vyhodnotí sťažovateľkinu námietku týkajúcu sa existencie dvoch samostatných rozhodnutí o tom istom skutku, a to aj s ohľadom na možný súbeh správnych deliktov a potrebu aplikácie absorpčnej zásady (body 1 a 2 nálezu).

Vo zvyšnej časti však ústavný súd dospel k záveru, že tvrdené porušenie základného práva na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 10 ods. 1 a 2 dohovoru nemá opodstatnenie. Preto sťažnosti v tejto časti nevyhovel (bod 4 nálezu).

IV.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním Advokátskou kanceláriou Bugala – Ďurček, s. r. o., Drotárska cesta 102, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Peter Ďurček, v konaní pred ústavným súdom.

Ústavný súd pri priznaní úhrady trov právneho zastúpenia vychádzal z § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), pričom vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2014, ktorá bola 839 eur, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2015.

Ústavný súd sťažovateľke priznal náhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a spísanie sťažnosti) podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 14 ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky, a to za každý úkon po 139,83 €, t. j. spolu v sume 279,66 €, čo spolu s režijným paušálom dvakrát po 8,39 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 296,44 |€. Za tretí úkon právnej služby – vyjadrenie z 18. februára 2016 ústavný súd sťažovateľke náhradu trov nepriznal, pretože sťažovateľka v ňom neuviedla žiadne nové skutočnosti, ktoré by mohli mať pre rozhodnutie ústavného súdu význam. Napriek tomu, že sťažovateľka nepredložila doklad o registrácii jeho právneho zástupcu ako platcu DPH, ústavný súd priznanú náhradu trov právneho zastúpenia o jej sumu navýšil o 20 % na výslednú sumu 355,73 €, keďže podľa zoznamu daňových subjektov registrovaných pre daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) Finančnej správy Slovenskej republiky je Advokátska kancelára Bugala – Ďurček, s. r. o., v rámci ktorej pôsobí konateľ advokát sťažovateľky, subjektom registrovaným pre DPH ([REDACTED]).

Priznanú úhradu trov konania je najvyšší súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku) v lehote uvedenej v bode 3 výroku tohto nálezu (bod 3 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2016